

YURT İÇİ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ

Hüseyin Yörükoğlu

SMMM, Bilirkişi, Türkiye, e-mail: huseyinyorukoglu@hotmail.com

Bu yazımda kurumlar vergisi ile ilgili olarak “Yurt içi asgari kurumlar vergisi” başlıklı madde ile yapılan düzenlemelerden ve önerilerimden söz etmek istiyorum.

02 Ağustos 2024 tarih, 32620 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7524 Sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 36 ncı maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanunu’na “Yurt içi asgari kurumlar vergisi” uygulaması getirilmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanuna “Yurt içi asgari kurumlar vergisi” başlıklı 32/C maddenin eklenmesi suretiyle yurt içi asgari kurumlar vergisi uygulaması gerçekleştirilecektir. Bu uygulamaya sermaye şirketleri, kooperatifler, KİT’ler, dernek ve vakıflara ait işletmeler ve iş ortaklıkları dahil olacaktır.

Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“Yurt içi asgari kurumlar vergisi”

MADDE 32/C- (1) 32 nci ve 32/A maddeleri hükümleri dikkate alınarak hesaplanan kurumlar vergisi, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %10’undan az olamaz.

(2) Yurt içi asgari kurumlar vergisi hesaplanırken birinci fıkrada belirtilen kurum kazancından aşağıdaki istisna ve indirimler düşülür:

a) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (ç), (i), (j) ve (k) bentleri ile sahip oldukları taşınmazlardan elde edilen kazançlar dışında (d) bendinde sayılan istisna kazançlar,

b) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının; (g) ve (h) bentleri kapsamındaki indirimler,

c) 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu kapsamında vergiden istisna edilen kazançlar,

ç) 4691 sayılı Kanun kapsamındaki kazanç istisnası ile kurumlar vergisi matrahından indirim konusu yapılabilen Ar-Ge ve tasarım indirimleri.

(3) Birinci fıkra kapsamında hesaplanan yurt içi asgari kurumlar vergisinden, 32 nci maddenin altıncı, yedinci ve sekizinci fıkraları uyarınca indirimli oran uygulaması nedeniyle alınmayan vergi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Sanayi ve Teknoloji Bakanlığın- dan alınmış olan teşvik belgelerindeki yatırıma katkı tutarlarının kullanılması nedeniyle 32/A maddesi hükmüne istinaden ilgili hesap döneminde alınmayan vergi indirilir ve ödenmesi gereken yurt içi asgari kurumlar vergisi belirlenir.

Citation/Atf: YÖRÜKOĞLU, H. (2024). YURT İÇİ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ. İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ. 7(2): 289-292

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Hüseyin Yörükoğlu
E-mail: huseyinyorukoglu@hotmail.com

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

(4) Bu madde hükmü geçici vergi dönemleri için de uygulanır.

(5) İlk defa faaliyete başlayan kurumlar hakkında faaliyete başlanılan hesap döneminden itibaren üç hesap dönemi boyunca bu madde hükümleri uygulanmaz.

(6) Bu maddede yer alan indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancı ibaresi, hesap dönemi sonundaki ticari bilanço kârına kanunen kabul edilmeyen giderlerin eklenmesiyle bulunan tutarı ifade eder.

(7) Birinci fıkrada yer alan oran; sektörler, faaliyet konusu, iş kolları ya da üretim alanları itibarıyla ayrı ayrı ya da birlikte sifıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Bilindiği üzere beyanname üzerinde indirilecek istisna ve indirimler iki ayrıdır.

1-Zarar olsa dahi indirilecek istisna ve indirimler

2-Kazancın bulunması halinde indirilecek istisna ve indirimler

Zarar da olsa indirilecek istisna ve indirimler aşağıdaki gibidir:

-İştirak Kazançları İstisnası (K.V.K. Mad. 5/1-a),

-Yurtdışı İştirak Kazançları (K.V.K. Mad. 5/1-b),

-Tam Mükellef Anonim Şirketlerin Yurtdışı İştirak His. Satış Kazançları (K.V.K. Mad. 5/1-c),

-Emisyon Primi Kazancı (K.V.K. Mad. 5/1- ç),

-Yatırım Fon ve Ortaklığı Portföy İşletmeciliği Kazancı (K.V.K. Mad. 5/1-d),

-Taşınmaz Satış Kazancı İstisnası (K.V.K. Mad. 5/1-e),

-İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası (K.V.K. Mad. 5/1-e),

-Kurucu Senetleri, İntifa Senetleri ve Rüçhan Hakları Satış Kazancı İstis. (K.V.K. Mad. 5/1-e),

-Bank. Fin. Kir yada Fin. Şir veya TMSF'ye Borçlu Durumda Olan Kurumların Taş. İşt. His ile Kur. Sen. Ve R.Hakları Sat. Kaz. (K.V.K. Mad. 5/1-f),

-Yurtdışı Şube Kazançları (K.V.K. Mad. 5/1-g),

-Yurt Dışı İnşaat Onarma, Montaj ve Teknik Hizmetlerden Sağlanan Kazançlar (K.V.K. Mad. 5/1-h),

- Eğ. Öğ. Kur. İle Öz. Kreş ve Gün. Bakım İle Rehabilitasyon Mrkz. Kazançlar (K.V.K. Mad. 5/1-ı),

-Sat-Kirala-Geri Al İşlemlerden Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-j) (Taşınır),

-Sat-Kirala-Geri Al İşlemlerden Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-j) (Taşınmazlar),

-Sat-Kirala-Geri Al İşlemlerden Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-j) (Diğer),

-Kira Sertifikası İhracı Amacıyla Varlık ve Hakların Satışından Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-k) (Taşınır),

-Kira Sertifikası İhracı Amacıyla Varlık ve Hakların Satışından Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-k) (Taşınmazlar),

-Kira Sertifikası İhracı Amacıyla Varlık ve Hakların Satışından Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-k) (Diğer)i

-Serbest Bölgelerde Elde Edilen Kazançlar,

-Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Elde Edilen Kazançlar,

-Türk Uluslararası Gemi Siciline Kayıtlı Gemilerin İşletilmesinden ve Devrinden Sağlanan Kazançlar,

-Yabancı Fon Kazançlarının Vergilendirilmesinde Yönetici Şirketlere İlişkin İstisna (K.V.K. Mad. 5/A/3),

-Sınai Mülkiyet Haklarında İstisna (K.V.K. Mad. 5/B),

-Diğer İndirimler ve İstisnalardır.

Kazancın Bulunması Halinde İndirilecek İstisna ve İndirimler aşağıdaki gibidir:

-Risturnlar (K.V.K. Mad. 5/1-i),

- Ar-Ge İndirimi (K.V.K. Mad. 10/1-a),

- Ar-Ge İndirimi (5746 Sayılı Kanun Mad. 3),

- Ar-Ge İndirimi (5746 Sayılı Kanun Mad. 3/A),

- Tasarım İndirimi (5746 Sayılı Kanun Mad. 3),

- Sponsorluk Harcamaları (K.V.K. Mad. 10/1-b),
- Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-c),
- Eğitim ve Sağlık Tesisleri, Gençlik Merkezleri, Gençlik ve İzcî Kampları ile Yurt İnşaatlarına İlişkin Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-ç),
- İbadethanelere ve Dini Tesislere Yapılan Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-ç),
- Kültür ve Turizm Amaçlı Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-d),
- Başbakanlıkça veya Bakanlar Kurulunca Başlatılan Yardım Kampanyalarına Yapılan Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-e),
- Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine Yapılan Nakdi Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-f),
- VUK 325/A'ya Göre Girişim Sermayesi Fonu Olarak Ayrılan Tutarlar (K.V.K. Mad. 10/1-g),
- Sağlık Hizmetlerine İlişkin İndirim (K.V.K. Mad. 10/1-ğ),
- Eğitim Hizmetlerine İlişkin İndirim (K.V.K. Mad. 10/1-ğ),
- Diğer Hizmetlere İlişkin İndirim (K.V.K. Mad. 10/1-ğ),
- 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanuna Göre Kurulan Korumalı İşyeri İndirimi (K.V.K. Mad. 10/1-h),
- Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı ile Expo 2016 Antalya Ajansına Yapılan Her Türlü Nakdi ve Ayni Bağış ve Yardımlar ile Sponsorluk Harcamaları,
- Yatırım İndirimi İstisnası,
- Nakdi Sermaye Artışından Kaynaklanan Faiz İndirimi (K.V.K. Mad. 10/1-ı),
- Teknogirişim Sermaye Desteği İndirimi (5746 Sayılı Kanun Mad. 3/5),
- Teknokent Sermaye Desteği İndirimi (4691 Sayılı Kanun Geçici Madde 4),
- Diğer İndirimler.

Böylece, Kurumlar Vergisi Kanunu'na asgari kurumlar vergisi uygulaması getirilmeden önce nihai vergi bu 50 adet indirim ve istisna şirketlerin harcamalarına bağlı olarak kurumlar vergisi matrahından indirilebilmekte böylece birçok firma da kurumlar vergisi ödememekteydi.

Yeni düzenlemeye göre, yani "Yurt içi asgari kurumlar vergisi" başlıklı

32/C maddesi gereğince asgari kurumlar vergisi hesaplanırken, kanun koyucu yine maddede belirtilen istisna ve indirimlerin kurumlar vergisi matrahından düşüleceğini ve böylece asgari kurumlar vergisinin hesaplanacağını hüküm altına almıştır.

Bunlar 32/C maddede de yer aldığı üzere:

İştirak Kazançları (K.V.K. Mad. 5/1-a)

-Emisyon Primi Kazancı (K.V.K. Mad. 5/1-ç)

-Yatırım Fon ve Ortaklığı Portföy İşletmeciliği Kazancı (K.V.K. Mad. 5/1-d) (Sahip olunan taşınmazlardan elde edilen kazançlar hariç)

-Kooperatiflerde risturn istisnası (KVK Md.5/1-i)

-Sat-Kirala-Geri Al İşlemlerden Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-j)

-Sat-Kirala-Geri Al İşlemlerden Doğan Kazançlarda İstisna (K.V.K. Mad. 5/1-k)

-Serbest Bölgelerde Elde Edilen Kazançlar

-Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Elde Edilen Kazançlar

-Türk Uluslararası Gemi Siciline Kayıtlı Gemilerin İşletilmesinden ve Devrinden Sağlanan Kazançlar

-Ar-Ge ve Tasarım İndirimi

-Girişim Sermayesi Fonu Olarak Ayrılan Tutarlar (K.V.K. Mad. 10/1-g)

-Korumalı İşyeri İndirimi (K.V.K. Mad. 10/1-h) olarak belirlenmiştir.

Bu indirim ve istisnaların bir kısmı zarar da olsa indirilecek istisna ve indirimler bölümünden, **İştirak Kazançları İstisnası** (K.V.K. Mad. 5/1-a), **Emisyon Primi Kazancı** (K.V.K. Mad. 5/1- ç), **Yatırım Fon ve Ortaklığı Portföy İşletmeciliği Kazancı**, bir kısmı ise **Risturnlar** (K.V.K. Mad. 5/1-i), **Ar-Ge İndirimi** (K.V.K. Mad. 10/1-a), **Girişim Sermayesi Fonu Olarak Ayrılan Tutarlar** (K.V.K. Mad. 10/1-g) gibi indirimler ise Kazancın Bulunması Halinde İndirilecek İstisna ve İndirimlerdir.

Bu bağlamda, genel olarak kurumlar vergisi matrahından düşülen ve büyük suiistimallere ve kayırmacılığa yol açan indirim ve istisnalar, hesaplanan vergiyi azaltıcı düzenlemeler

sınırlandırılmak istenilmiştir. 2025 yılından itibaren artık indirim ve istisnalar nedeniyle hiç vergi ödemeyen şirketlerin en az %10 oranında kurumlar vergisi ödeyeceği döneme geçilecektir.

Yukarıda 12 kalem olarak sayılan indirim ve istisnalar hariç kurumların düşük ve belki de hiç vergi vermemelerine neden olan diğer indirim ve istisnalar bundan böyle %10'luk kurumlar vergisinin hesabında kurum kazancından düşülmeyecektir.

Başka bir deyişle, 2025 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde geçerli olacak asgari kurumlar vergisi uygulamasına göre, hesaplanan kurumlar vergisi, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %10'undan az olamayacaktır.

Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi'nin hesabını şöyle formüle etmek uygun olacaktır: (Ticari Kar + Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler – Kabul Gören İndirim ve İstisnalar) × %10

Burada bir hususa da değinmekte yarar var. Bu düzenleme ile kurumlar vergisinde yer alan istisna ve indirimler kaldırılmamış, fakat bunların kurumlar vergisi üzerindeki negatif etkileri azaltılarak asgari bir kurumlar vergisinin hesaplanması sağlanmıştır. **Yurt içi asgari kurumlar vergisinin hesaplanmasında geçmiş yıl zararları indirilmeden hesaplanması gerektiği gerçeği de karşımıza çıkmaktadır.**

Bu düzenlemeler geçici vergi dönemleri için de geçerlidir.

İlk defa faaliyete başlayan kurumlar hakkında faaliyete başlanılan hesap döneminden itibaren üç hesap dönemi boyunca bu madde hükümleri uygulanmayacak, eski uygulamaya devam edilecektir.

Önerilerim:

Aslında beklenti kurum kazancının %15'i oranında kurumlar vergisi uygulaması yönünde idi.

Bize göre şirket giderlerinin denetlenmediği ülkemizde aslında yurt içi asgari kurumlar vergisinin hesabında başka kriterler, belki de giderleri işe hiç dahil etmeden satış hasılatı esas alınabilirdi. Zaten bu konuda yapılan

çalışmalar sırasında önerilenler arasında beyan edilen hasılatın yüzde 2'lik dilimin yüzde 10'u şeklinde bir önerinin de bulunduğu haberleştirilmiştir.

Zira ülkemizde yeterli vergi denetimi olmadığı ve insanımızın vergi ödemeye bakışlarının negatif olduğu için şirketlerin kendilerine ait olmayan harcamaları bile gider yazdıkları bilinmektedir. Örneğin, Yazlığına giden insanların arabalarına aldıkları akaryakıt giderini şirket gideri, yaptıkları alışverişe ilişkin faturaları işletmeleri adına düzenledikleri hepimizin bildiği kötü örneklerdir. Örnekleri çok daha fazla artırmak mümkündür.

Yurt içi asgari kurumlar vergisinin hesaplanmasında geçmiş yıl zararları indirilmeden hesaplanması gerektiğinin ortaya çıkmış olması ile birlikte, geçmiş yıl zararları ile ilgili ne şekilde işlem yapılacağı Gelir İdaresi Başkanlığı'nca bir genel tebliğ ile açıklığa kavuşturulması gerekmektedir..

Artık gerçek ve tüzel kişilerin kazançları ve para hareketleri bankalar ve diğer kurumlar vasıtasıyla denetlenebiliyorken, şirketlerin giderlerini denetlemek pek mümkün olmamaktadır.

Bu bağlamda, şirketlerin giderleri ve maddi duran varlıkları mutlaka sıkça denetlenmelidir.

Ülkemizde 2023 yılı Haziran ayından itibaren uygulanmakta olan para politikasının mutlaka maliye politikası ile de desteklenmesi gerektiğinden yurt içi asgari kurumlar vergisi vasıtasıyla doğrudan alınan vergilerinin oranının %70'ler düzeyine çıkıp, yoksul kesimden alınan dolaylı verilerin %30'lara çekilmesi gerekmektedir.

Enflasyonun önlenip kalkınmanın sağlanması için tek başına para politikası yetersiz olup maliye politikasının da güçlü bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

Zaten Merkez Bankası Başkan Yardımcısı Hatice Karahan da maliye politikasından gelecek güçlü bir desteği önemsediklerini ifade etmiştir.

Kaldı ki, güçlü bir şekilde uygulanacak para ve maliye politikalarının yanı sıra yapısal reformların da gerçekleştirilmesi gerekmektedir. 05.09.2024